

СТЕНОГРАМА

слухань на тему: "Обговорення концептуальних змін до законодавства України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання"

11 жовтня 2017 року

Веде засідання голова підкомітету з питань діяльності адвокатури та регулювання надання правової допомоги громадянам Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя ПОМАЗАНОВ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вибачте за затримку, бо канали не люблять чекати, хочуть інформацію швидко отримати.

Шановні колеги, я сьогодні радий всіх вітати від імені Комітету з питань правової політики та правосуддя. Сьогодні ми проводимо комітетські слухання, як на мене, на надважливу тему, це є обговорення концептуальних змін до законодавства України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання.

Ми всі розуміємо, що дитина в нашій державі це є майбутнє. Ми всі розуміємо, що питання утримання дітей є надважливим питанням. І сьогодні, коли багато парламентарів, уряд і ще хтось забувають про ці питання, ми повинні про це нагадувати, проводити такі експертні засідання, круглі столи, комітетські слухання для того, щоб ми не забували, що таке дитина в нашому суспільстві.

На жаль, я вимушений констатувати, що той обов'язок батьків з утримання дітей, навіть коли сім'ї розпадаються за тих чи інших обставин, вони, власне, зобов'язані утримувати дитину або за спільною згодою, або за рішенням суду у чіткій валюті або у відсотковому відношенні до своїх заробітків. Але, на жаль, констатуємо також той факт, що сьогодні саме через такий обов'язок батьків виникає дуже багато суперечок, виникає багато спорів щодо того, як утримувати, за який рахунок, хто це повинен робити. І, власне, коли навіть суд установив і сказав, що буде стягуватися або в сумі чіткій, або у відсотковому відношенні, з'являються багато обставин, коли

батько або, можливо, мати, хоча це буває рідше трошки, але теж буває, відмовляються сплачувати такі аліментні платежі. Вони позбавляються навіть того майна, яке у них навіть було до такого спору і записують майно на чужих людей, займаються бізнесом через підставних людей і так далі, і дитина лишається, власне, абсолютно без жодних засобів на існування.

Тому саме сьогодні ми будемо пропонувати всім присутнім на цьому зібранні, щоб ми розглянули законопроект, який ініційований Міністерством юстиції, особисто міністром юстиції Павлом Петренком, за підтримки народних депутатів, який, власне, розрахований на те, щоб посилити відповідальність тих неплатників аліментів, які є в нашій державі, і накласти на них такі собі обмеження, про які нам розкаже ще більше заступник міністра Сергій Ігорович Петухов. І, я думаю, що ми матимемо змогу ці всі новели обговорити і детально, власне, можливо, у когось з вас будуть якісь пропозиції, зауваження. І думаю, що сьогодні ми повинні вийти на той результат, коли ми будемо розуміти, що цей законопроект, який напрацьований урядом в обличчі Міністерства юстиції України матиме змогу бути зареєстрованим найближчим часом і, власне, включеним до порядку денного і винесеним на розгляд для голосування.

Сьогодні ми пропонуємо наступні питання: це є саме вдосконалення порядку примусової заборгованості зі сплати аліментів і три підвиди цього законопроекту: це тимчасові обмеження для боржника, питання невиконання аліментних зобов'язань як підстава для тимчасового обмеження прав громадянина для виїзду за кордон і вдосконалення порядку притягнення боржника до кримінальної відповідальності за злісне ухилення від сплати аліментів.

Хочу сказати, що я дуже радий вітати сьогодні тут і заступника міністра юстиції Петухова Сергія Ігоровича і пана Кулебу Миколу Миколайовича, всіх, хто виявив бажання долучитися: це і громадські організації, наскільки я знаю, і представники адвокатського корпусу, і

просто спеціалісти, керівники департаментів різних міністерств. Я всіх сьогодні вітаю.

На правах головуючого дозвольте мені модерувати сьогоднішнє засідання. Думаю, що виступи сьогодні ми можемо обмежити десь хвилинами десятима. Запитання... будемо дивитися вже запитання, репліки по ходу засідання. Я думаю, що ми сьогодні повинні дати можливість всім, хто мав змогу сьогодні прийти до нас виступити, обговорити конкретні питання, надати свої пропозиції і таким чином, власне, довести цей законопроект до логічного кінця, до того, щоб він мав змогу попасти в парламент. Дуже дякую.

Тоді починаємо, мабуть, з першого питання. якщо, можливо, у колег буде вступне слово... Микола Миколайович, хочете вступне слово? Чи вже по ходу будемо визначатися?

КУЛЕБА М.М. Давайте по ходу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте по ходу. Сергій Ігорович, по ходу, да, будемо вже презентацію починати.

Все. Тоді починаємо. Грубо кажучи, перше питання я вже окреслив. Давайте, починаємо з другого питання, це "Вдосконалення порядку примусової заборгованості зі сплати аліментів". Ми матимемо змогу подивитися презентацію. І, я думаю, що вам роздали всі кольорові матеріали. Тому, колеги, слідкуємо уважно, готуємо запитання, репліки і будемо спілкуватися. Дякую.

Сергій Ігорович.

ПЕТУХОВ С.І. Доброго дня! Дякую. Дійсно, ми будемо йти по презентації, яка є в усіх матеріалах і, так само, яка висвічується на стіні. Ми зібрали інформацію, якою володіє наша Державна виконавча служба, тому що саме у випадку, коли немає добровільного виконання рішення суду про

стягнення аліментів, Міністерство юстиції відповідає за те, щоб ці суми були стягнені на користь дитини.

Прошу, перший слайд, перший слайд, добре. Загальна інформація, очевидно, що декларація з прав дитини проголошує про те, що дитина повинна мати можливості для свого розвитку і держава повинна захищати дитину, і створювати сприятливі умови для того, щоб вона мала змогу розвиватися. А батьки, в свою чергу, несуть відповідальність за забезпечення, в межах своїх фінансових здібностей, умов життя, необхідних для розвитку дитини. І нещодавно прийнятий законопроект, закон, серед авторів яких є і пан Помазанов, чітко закріпив, що аліменти є власністю дитини.

Прошу, наступний слайд і ще наступний. Коротко про процедуру, яким чином це відбувається? Суд встановлює обов'язок сплачувати аліменти і їхній розмір чи в чіткій сумі, чи у відсотку від заробітку одного з батьків, який не бере участі у вихованні дитини безпосередньо, і справа передається до виконавчої служби за наявності заборгованості зі сплати аліментів понад трьох місяців. В такому випадку державний виконавець чи приватні виконавці, які починають діяти, можуть звернути стягнення на майно боржника, звернутися до суду з поданням про розшук боржника, якщо він ухиляється і скривається, і не з'являється до суду. Може звернутися до суду для встановлення тимчасового обмеження у праві виїзду боржника за межі України. А також роз'яснює стягувачу, тобто тому з батьків, які звертаються за цими аліментами, право звернутися з заявою про вчинення боржником кримінального правопорушення. А злісне ухиляння від сплати елементів карається Кримінальним кодексом, стаття 164.

Наступний слайд. Водночас, дивлячись на статистику, яку ми збираємо, ми бачимо постійно велику кількість виконавчих проваджень у справах про аліменти і на число, яке ми маємо на 01.10.2017 року таких проваджень 538 тисяч 177. Ця цифра є динамічною. Можу вам сказати, що за перші 9 місяців виконавча служба стягнула аліментів на суму близько 1 мільярда 600

мільйонів гривень. Це значна сума. Водночас кількість проваджень, на жаль, суттєво не зменшується, вона трохи зменшується. В 2015 році їх було більше 600 тисяч, зараз цифра трохи менша, але все одно до кінця року вона зростатиме приблизно на тому рівні.

І окремо дві цифри, які показують, скільки рішень про стягнення аліментів, сума заборгованості по яким перевищує суму три місяці – 91 тисяча і шість місяців – 89 тисяч. І таким чином видно, що у випадку, якщо заборгованість складає три місяці, то далі зазвичай дуже мало боржників виконують і в подальшому це рішення. Відповідно з плином часу кількість виконаних рішень не змінюється в значному обсязі.

Наступний слайд, будь ласка. А ви пропустити, назад.

Що відбувається, чому стягнення майна з людей, які ухиляються від сплати аліментів, не завжди є ефективним і не... тобто значна кількість проваджень не завершується повним виконанням. Це може бути або відсутність майна у боржника, або бувають випадки, коли майно оформлене на родичів, або є спільною власністю. Коли боржник приховує рухоме майно, чи дійсно оформлює свій бізнес через інших осіб. А також у нас є обмеження на стягнення майна з боржника, якщо це є єдине житло у боржника і так само на земельну ділянку, яка під ним знаходиться.

Прошу наступний слайд. Один з достатньо ефективних засобів впливу на боржників, які злісно ухиляються від оплати аліментів, міг би бути такий захід, як обмеження у праві виїзду боржника за межі України. Водночас по факту ми стикаємося з тим, що реалізація такого засобу ускладнення тривалістю судової процедури. Далеко не всі справи розглядаються вчасно, а в тих випадках, коли виконавець звертається до суду з клопотанням про призначення такого заходу, процент задоволення їх є достатньо невисоким, тобто приблизно задовольняється лише 9 відсотків запитів про обмеження на виїзд за кордон.

Частково це є наслідком відсутності чітких критеріїв для встановлення обмеження у праві виїзду, частково враховуючи, що це віддано на розгляд

суду, ми вбачаємо можливість корупційної складової в прийнятті таких рішень. Притягнення до кримінальної відповідальності боржника, можливо, зараз це є справою приватного обвинувачення, можливо, лише за заявою потерпілого, і відповідно, ну, тобто не ми ведемо кримінальні провадження, водночас цей спосіб впливу на злісних боржників так само не має тої ефективності, яку би він міг мати.

Прошу далі. Коротко пройдуся по тому, що ми пропонуємо в нашому законопроекті.

Наступний слайд, будь ласка. Ми пропонуємо впровадити нові засоби примусового виконання рішення, які можуть бути застосовані до боржника у якого наявна заборгованість зі сплати аліментів у розмірі, що сукупно перевищує суму відповідних платежів за три місяці. Тобто ми не говоримо про вплив на всіх людей, які там забарилися чи не мали змогу вчасно виконати свої зобов'язання з аліментами, це має бути прострочка мінімум три місяці за сумою. Тобто це вже є значна сума.

І перше, що ми пропонуємо, це спрощення порядку встановлення тимчасового обмеження у праві виїзду боржника за межі України. Покласти обов'язок на виконавця встановлювати тимчасове обмеження боржника на виїзд за межі України без участі суду з визначенням чіткого порядку зняття такого обмеження у разі погашення заборгованості. Відповідно це буде більш ефективний і швидкий спосіб впливу на таких боржників, з яким буде набагато важче маніпулювати. В той же час залишаються гарантії прав боржника, тому що будь-яке рішення державного виконавця можна оскаржити до суду, відповідно залишається гарантія від зловживання цим обов'язком державного виконавця, який ми пропонуємо встановити.

Наступний момент, з яким ми стикнулися, і що ми пропонуємо. Наступний слайд, будь ласка. Це позбавлення боржника права вирішувати питання тимчасового виїзду дитини за межі України. Ми стикнулися з тим, що один з батьків, на якого не покладено відповідальність за виховання дитини, може зловживати своїм правом заборони на виїзд чи надання згоди

на виїзд дитини за кордон. І відповідно ми вважаємо, що це є важливим насправді рішенням, яке приймає той з батьків, який, якщо і не бере особисто, якщо на нього не покладено обов'язок виховання дитини, водночас він бере участь у вихованні дитини і, зокрема, шляхом надання сплати аліментів. У випадку, якщо така особа злісно ухиляється від сплати аліментів, вона має втрачати право визначати і надавати згоду на тимчасовий виїзд дитини за кордон. І ми прописуємо механізм, як ми це бачимо.

Наступний слайд. Так само, як заходи впливу, які мають спонукати боржника виконувати свій обов'язок стосовно утримання дитини, ми пропонуємо наступні. Тимчасові обмеження боржника у наступних правах: права керування транспортним засобом, користування вогнепальною, мисливською, пневматичною та іншими видами зброї і полювання. Ми дослідили досвід країн, які використовують такий механізми, і вони наявні у практиці інших країн, зокрема, США, Канада, інші країни. Відповідно для того, щоб одразу пояснити, у випадку керування транспортним засобом, це не повинно поширюватись на тих людей, які здійснюють професійну діяльність з управління транспортним засобом, ті, які використовують їх особи, люди з інвалідністю, які використовують їх для пересування, та деякі інші категорії людей, яким керування транспортним засобом потрібно для щоденного пересування, чи професійної діяльності.

Наступний слайд, будь ласка. Ми виправляємо питання про сплату судового збору. Звільняємо від сплати судового збору заявників у разі подання заяви щодо видачі судового наказу про стягнення аліментів. Є два... в цивільному процесі є два види проваджень позовний і наказовий. І в позовному таке звільнення є, в наказовому його не було, ми виправляємо це питання.

І вносимо зміну в Кримінальний кодекс... стосовно статті 164 про злісне ухиляння від несплати аліментів. Відповідно кримінальне провадження здійснюватися, пропонуємо його здійснювати в загальному порядку, а не в порядку приватного обвинувачення.

Останній слайд. Відповідно ми знаємо проблему. Ми бачимо, що існуюче законодавство і практика судова, адміністративна не вирішує проблему ухиляння від сплати аліментів і злісного ухиляння. Ми бачимо... ми можемо надати конкретні приклади, дійсно, злісного ухиляння від сплати аліментів. І тому ми шукаємо способи, як вирішити цю проблему, і, проаналізувавши стан практиків, вважаємо, що потрібні зміни в законодавство.

Водночас, звісно, ми готові обговорювати зміст цих заходів. Ми готові сприймати громадську думку стосовно розширення, зменшення, звуження, додання нових заходів. Наша мета – головне, щоб у нас були ефективні важелі впливу на громадян, на людей, які дійсно ухиляються від цього обов'язку. Тому що, якраз у випадках інтересів дитини держава має більш важливу роль для захисту її інтересів, тому що на відміну від дорослої людини дитина сама не може самостійно захищати свої права, і не завжди той з батьків чи інша особа, на яку покладено піклування за цією дитиною, може ефективно їх захистити.

Дякую за увагу. В подальшому готовий відповідати на запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Сергію, вам за ґрунтовну доповідь.

Як ми бачимо, дійсно, цим законопроектом пропонується доволі широкий спектр обмежень на неплатник аліментів.

І хотів би коротко буквально ще доповнити мого колегу з Міністерства юстиції, що дійсно наразі існують певні механізми стягнення грошових коштів з платників аліментів в примусовому порядку, але вони дійсно є недосконалими. І сьогодні, коли ми говоримо про такий елемент боротьби з неплатниками аліментів, як заборона виїзду за кордон, то дійсно відсоток судових рішень, які подані за ініціативою державного виконавця, він є доволі малим. Багато факторів на це впливає, це є і банальна побутова корупція в органах Державної виконавчої служби, на жаль, яка є і яку досі ще ми не змогли побороти тотально, це є небажання працювати за малі заробітні

плати, це ми виправляємо вже поступово, і власне недосконалість самого законодавства, коли ми говоримо про те, що це є дійсно тільки право державного виконавця звертатися до суду.

Цим законопроектом ми намагаємося це виправити і зробити обов'язковим, коли є заборгованість більше трьох місяців, обов'язково звертатися до суду для того, щоб власне обмежити таке право платника аліментів, точніше не платника аліментів, для виїзду за кордон. Оскільки ми всі розуміємо, що людина, яка не хоче, не має бажання утримувати власну дитину, вона не може вільно мандрувати різними країнами, навіть їздити у відрядження. Тобто ми намагаємося власне обмежити таким чином людину і спонукати її платити гроші дитині, які вона їй зобов'язана платити.

Друге це те, що ми намагаємося обмежити людину, яка є боржником в аліментних зобов'язаннях, обмежити її у праві навіть користуватися власним автомобілем, у праві буди мисливцем. Ці всі заходи є тимчасовими, але все одно вони повинні спонукати людину, платника аліментів виконувати належним чином свій обов'язок. Така практика, вона є поширена в міжнародному досвіді, вона є. І, звичайно, що коли ще буквально минулого року я ініціював лише тільки питання посилення відповідальності за несплату аліментів, то, на жаль, така моя законодавча ініціатива була сприйнята колегами народними депутатами доволі агресивно, і законопроект не був навіть відправлений до сесійної зали. Тому сьогодні ми підійшли до цього питання разом з Міністерством юстиції доволі комплексно, і ми розробляємо зараз єдиний законопроект, єдиний механізм, який дозволить нам все ж таки зробити цей механізм стягнення з платників аліментів якісним, щоб він мав реальну дію. Дякую, колеги.

Я хочу надати слово своєму колезі Сидоровичу Руслану Михайловичу, щоб він висловив свою думку щодо цього питання.

СИДОРОВИЧ Р.М. Дякую за надане слово.

Перш за все я подякую Андрію Помазанову, що він організував цей захід, тому що насправді ситуація є доволі таки складною? і питання належного виконання аліментів це є одне з необхідних умов дотримання прав людини. В тому числі те, яке гарантоване Конвенцією про захист прав людини, яке ратифіковано Україною, нагадаю, в 1997 році. Тому проблема насправді існує, дуже добре, що ми намагаємося її вирішити, Міністерство юстиції підготувало, насправді, я бачу, доволі таки глибоку доповідь, але я хотів би зацентруватися на кількох моментах, які я би пропонував, можливо, десь поглибити і розширити.

Значить, питання перше. Питання, яке пов'язане з виїздом дитини за кордон. Я, іще працюючи адвокатом, неодноразово стикався з такими проблемами у своїх клієнтів і мушу констатувати, що ця проблема, насправді, носить дуже серйозний і глибокий рівень, і нерідко ті батьки, які не проживають з дитиною, маніпулюючи цим правом, створюють і психологічний дискомфорт для сім'ї, психологічний дискомфорт для дитини і усіяко зловживають цим правом. Я вже не говорю, що в цивільному праві і так існує так поняття як "шикана", зловживання прав тому в даному випадку я би пропонував на цю проблему подивитися глибше, тому що я, наприклад, не до кінця погоджуюсь з тою думкою, яку десь трошки більше року назад висловив Верховний Суд, стосовно порядку видачі дозволів виїзду дитини за кордон. І вивчити той досвід, який є європейський, він є різний, який би давав можливість не дати можливість зловживати таким правом щодо такого дозволу і використати якийсь квазізаявницький принцип. Тобто в тому випадку, якщо там батько чи мати, яка не проживає з дитиною протягом певного періоду часу, якого, це вже питання окремої дискусії, ухиляється від видачі такого дозволу, це не повинно бути перешкодою. Тому що я знаю, що є випадки, коли в такий спосіб блокується можливість виїзду дитини на навчання, десь за кордон. Блокується можливість поїздки елементарно на відпочинок, блокується можливість поїздки до того члена батьків, який проживає постійно за кордоном, і усі ці випадки вони створюють дуже

серйозні проблеми для прав дитини. Тому, я думаю, що та ідея, яку ви висловили, вона є слушною, але я би пропонував розглянути можливість поглибити ці механізми з метою, власне, захисту прав дитини. Це є питання перше.

Друге. Що стосується судового збору. Схвально підходжу до цього питання, однак у нас є проблема, яка пов'язана з сплатою авансового платежу уже в стадії виконавчого провадження, як я думаю, відомо, тут присутнім юрисдикція по стягненню аліментів поширюється лише на державних виконавців, приватні виконавці не мають права цим займатися. Я би пропонував, можливо, розширити повноваження приватних виконавців, розглянути, продискутувати таку можливість, надати їм можливість займатися в тому числі справами по стягненню аліментів.

Хочу додатково зацентувати увагу, що приватні виконавці, у приватних виконавців немає обов'язкового авансового платежу. І розглянути можливість зняття обов'язкової авансової плати для державних виконавців. Я думаю, що це буде справедливо, якщо ми розглядаємо питання звільнення від сплати судового збору, то, принаймні, питання авансового платежу до державної виконавчої служби ми могли б в таких випадках теж відповідно зняти.

І останнє, на чому я хотів би наголосити. Не можна побудувати комунізм в окремо взятій сім'ї, та проблема, яку ми піднімаємо, вона дуже прямо і чітко кореспондує до загальної проблеми, пов'язаної з виконанням судових рішень. Я думаю, що практично, мабуть, і всі присутні розуміють наскільки у нас є плачевний стан. Парламент у червні минулого року проголосував відповідно два законопроекти, які були направлені на зміну стану, пов'язаного з належним виконанням судових рішень в Україні, поки що цей процес іде черепашими темпами, є певні скандали, які недавно виникли, пов'язані з допуском осіб до професій приватного виконавця. Але навіть якщо це не приймати до уваги, у нас на сьогоднішній день, Сергій

Ігорович, якщо я помилюся, ви поправите, близько 60 лише осіб здали екзамени на приватних виконавців.

_____. *(Не чути)*

СИДОРОВИЧ Р.М. Навіть якщо 90 з чимось, цього критично і мало.

Ми, готуючи в приміщенні нашого комітету, до речі, власне спільно з Міністерством юстиції цю реформу, разом з нашими європейськими партнерами, запроваджуючи, хочу відмінити найконсервативнішу в Європі реформу виконавчого впровадження шляхом нескладних математичних, які були в Європі, побачили, що цифра приватних виконавців, яка необхідна Україні для того, щоб докорінно змінити відсоток виконання судових рішень, в тому числі і відповідно по аліментах, це є не менше 50 відсотків від загальної чисельності державних виконавців. Державних виконавців, якщо я помилюся, поправити, в нас десь близько 8 тисяч. Тобто дуже проста математика нам показує, що для того, щоб ми отримали серйозну зміну по виконанню судових рішень, нам потрібно близько 4 тисяч приватних виконавців. І ми не зможемо змінити ситуацію кардинально по виконанню рішень, пов'язаних з аліментами, не змінивши ситуацію по виконанню судових рішень в цілому.

Більше того, це так само є дуже важливо і для іміджу України, і для інвестиційного клімату. Тому що, я думаю, що ви в курсі, що є дві справи "Іванов проти України" і "Жовнір проти України", які є на посиленому моніторингу Комітету міністрів Ради Європи. І де ми не просто там для виконання наших зобов'язань перед європейськими партнерами, а в першу чергу для забезпечення, в розумінні статті 6 Конвенції доступу до правосуддя зобов'язані забезпечити просту одну річ: всі повинні знати, судові рішення, яке винесене, воно буде виконано, воно підлягає виконанню. Боржник повинен розуміти, що він не зможе заховатися за переписанням майна на інших осіб, за елементарним хованням там якихось банківських рахунків,

інших речей, інших речей, інших речей. Тобто особи, які уповноважені на виконання судових рішень, повинні мати весь необхідний дієвий інструментарій для забезпечення цих виконань судових рішень. В іншому випадку нам далі доведеться повертатися до тих речей, і далі, і далі, але ефективного результату не будемо ми мати. Але я все ж таки хотів би надіятися, що і парламент, і Міністерство юстиції, спільними зусиллями, це не є дуже швидка дорога, але зможе змінити цей стан справ. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Руслан Михайлович.

Я хочу сказати тільки, що Руслан Михайлович Сидорович – це, дійсно, мій колега по комітету і людина, адвокат, юрист, до думки якого ми завжди дослухаємося незалежно від політичної ситуації, незалежно від фракції. Тому в принципі сьогодні я почув від нього, що два питання, да, це розширення на приватних виконавців, це в принципі є непоганою ідеєю, оскільки це ж не зобов'язує людину, яка хоче стягнути елементи, іти саме до приватного виконавця, це є виключно право, це є альтернатива, це є вибір. Я думаю, що над цим ми також можемо подумати.

І друге питання щодо сплати, да, авансових платежів. Я думаю, що це також ми можемо прибрати, щоб державний виконавець не вимагав саме в таких справах сплату авансового платежу, це є абсолютно нормальною позитивною тенденцією.

Тому я думаю, представники Міністерства юстиції зафіксували, працюємо далі.

Тепер я хочу надати слово...

СИДОРОВИЧ Р.М. І щодо питання виїзду дитини за кордон.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, питання виїзду за кордон, да. Зафіксуйте, будь ласка, щоб ми попрацювали над цими питаннями.

Тепер, шановні колеги, ще я хочу надати право виступити Миколі Миколайовичу Кулебі. І почуємо його думку також.

КУЛЕБА М.М. Дякую, Андрій Віталійович.

Пане Сергій, пане Руслан, дякую за ваші виступи. І, насправді, дуже своєчасно підняте питання зараз, стосовно утримання дітей на належному рівні.

І знаєте, я от слухаю пана Руслана, якщо комплексно вирішувати цю проблему, то, можливо, треба говорити і також щодо запровадження сімейних судів або сімейних суддів сьогодні. Тому що питання не тільки належного утримання дітей і питання також встановлення місця проживання, способу участі, у нас стоїть питання усиновлення, і не розглядається деякими судами місяцями, а інколи і роками. Позбавлення батьківських прав. І ми говоримо не тільки про затягування цього процесу, а про якість розгляду. Тому що дуже мало суддів, які, дійсно, розуміються на цих питаннях.

Якщо говорити про європейську або закордонну практику найкращу, яка працює в інтересах дитини, то ми маємо говорити про це. Що суддя, він дійсно, розумівся на цих питаннях, в тому числі на питаннях психології, питаннях вирішення спорів в інтересах самої дитини, це те, що, або з чим звертаються і до мене і до Офісу Уповноваженого Верховної Ради. Я знаю, що ми завалені сьогодні саме цими питаннями. Тому що батьки незадоволені, рішення приймаються непрофесійно. Навіть вивчаючи ці справи, ми бачимо, що досить часто, досить суб'єктивно підходять до вирішенню цих питань, а навіть в тих питаннях, де вирішено вже воно, то знову ж таки дуже багато скаржаться на те, що одного з батьків не допускають до... Навіть рішення судів не виконується, і вони не мають змоги щодо спілкування з дітьми.

Тому тут взагалі законодавство потребує вдосконалення. І я думаю, що це одні з таких першочергових питань.

Стосовно того, що ми сьогодні розглядаємо. Те, що хотів зазначити. Дивіться, сьогодні Україна в трійці лідерів Європи по розірванню шлюбів. 40

відсотків, більш ніж 40 відсотків шлюбів розпадаються там перші два роки, да. От 16-й рік, статистика, 230 шлюбів було укладено, 130 розлучені за рік. Значить, стосовно аліментів вже інформація була надана, і стосовно проблематики. Але от дивіться, стосовно несплати.

Засуджених за несплату аліментів в 2014 році – 2600 осіб, в 2015 – 1300, в 2016 – 700 осіб. У нас з ростом цієї проблеми, динаміка, ми бачимо, в рази просто зменшена, тому, дійсно, чому платити аліменти, якщо по суті... ну я не буду покараний, ніякої відповідальності немає. Але я десь офіційно заявляв про суму не менше мільяру заборгованості. Я не знаю, я від виконавчої служби не отримав точну суму, але я так десь за приблизними підрахунками порахував, що це може сума бути більша, ніж мільярд. А може бути і два мільярди. Не знаю, у мене точних даних немає. Але простий підрахунок навіть з тої статистики, яку ви надали, може показати, що це досить великі суми.

Стосовно деяких питань, які були вирішені. Хочу нагадати, що в цьому році були прийняті зміни до законодавства. Тут є мій колега, він – представник Асоціації адвокатів. Скажу вам, півтора року ми працювали над тим законопроектом, куди також були внесені певні ті зміни, які й зараз пропонуються. На жаль, пройшовши через Кабмін і Верховну Раду, комітети, ми не отримали згоди на те, щоб і неплатники аліментів були відповідно покарані. Але що сьогодні досягнуто? Я також хочу подякувати і комітету, і Міністерству юстиції за те, що також ви працювали над цим законопроектом. Значить, спрощення механізму прийняття судового рішення (ми маємо сьогодні судові накази і три дні), перенесено тягар доказування на платника аліментів, врахування прихованих доходів при визначенні розміру аліментів, визначено правовий режим аліментів як власності дитини і також збільшено мінімальний розмір аліментів з 30 на 50 відсотків прожиткового мінімуму (для малюків до 6 років це 600, для старших – 900 гривень).

Стосовно пропозицій. І хотів би дуже, щоб ми також могли і з Мінюстом попрацювати і з комітетом попрацювати, і ми готові надати ті

пропозиції до змін до законодавства, які будуть стосуватися... також залучення неплатників аліментів до громадських робіт, трансформації заборгованості у право власності на нерухоме майно, далі спадкування аліментів. І зараз ми вивчаємо міжнародний досвід стосовно того, що... бо в європейських державах смерть платника аліментів не означає припинення зобов'язань. І тут ці зобов'язання можуть, і повинні продовжувати сплачувати на користь дитини спадкоємці платника аліментів.

Значить, далі. Розширення участі дитини у розпорядженні аліментами. Також це питання відповідно має бути враховано і також запровадження відповідальності одержувача аліментів у разі їх нецільового використання. От ті пропозиції, які ми маємо сьогодні, готові також доєднатися і розглядати їх.

І дуже просив би, в продовження, надати слово Олегу Простибоженку, представнику від Асоціації адвокатів, який спільно з нами розробляв ці законопроекти. Тому, якщо можна, буквально декілька хвилин. Пане Олеже.

ПРОСТИБОЖЕНКО О. Дякую за представлення мене, власне.

На що б я хотів звернути увагу з приводу цього законопроекту. Ми не належимо, я не належу, наша організація до осіб, яка критикує заради критики, нічого не пропонує. Але перед тим, як розробляти цей законопроект і придумати, яким чином ми повинні рухатися, мені здається, ми повинні визначити категорії неплатників аліментів. Вони у нас поділяються фактично на три групи. Заможні, які не мають нічого, але при цьому мають усе, і з ними найважче отримати з них аліменти, і для них власне той законопроект, про який сказав Микола Миколайович, є певні механізми впливу. Далі це середній клас, в якого заборгованості по аліментах практично немає, тому що вони працюють офіційно, і з офіційної зарплати автоматично відраховуються ці аліменти, і факт наявності виконавчого провадження це не ознака того, що він не платник. Власне, якщо в нього немає заборгованості, як нам було представлено, понад три місяці, значить, це тільки ознака того, що

автоматично ці аліменти відраховуються. І, власне, є третя категорія осіб малозабезпечених, в яких нічого нема, їм байдуже на тих дітей і на ті аліменти.

Тому що пропонує цей законопроект. Цей законопроект в кращому випадку пропонує вплив на вищий, середній клас і заможніших. Цей законопроект, на жаль, не пропонує нам нічого з приводу тих, хто має дітей і нічого не хоче з цим робити, тих, які сидять вдома і кажуть, а я не працюю, я нічого не заробляю, що ти від мене хочеш. Власне, на них треба думати зараз державі і, власне, через цих осіб ми можемо покращити свою статистику.

І та пропозиція, яка була озвучена Миколою Миколайовичем і нами доносилася, в тому числі міністерством, полягає в тому, щоб були запроваджені громадські роботи з відрахуванням цих коштів на користь, громадські роботи на суму заборгованості аліментів, оскільки держава в нас надає соціальну допомогу тим матерям, чи батькам, яким не сплачуються аліменти іншим з батьків. І, власне, цей неплатник повинен своєю працею відпрацьовувати все це на користь держави, чи територіальної громади, механізм вимагає свого формалізації продумування, ну ідея полягає в цьому.

Наступне. В тому законопроекті, який, його в тому числі вносив Андрій Віталійович Помазанов і майже весь склад Комітету сім'ї, молоді, спорту. Ми пропонували набагато менш радикальні засоби впливу на суд з приводу виконавчої служби, вони полягали в тому, що, ось я власне читаю те, що оголошував шановний заступник міністра. Дивіться як: "Реалізація способу звернення виконавця до суду є правом, а не обов'язком" – відсутність чітких критеріїв. Давайте замість того, щоб надавати зараз приватному виконавцю, тобто, фактично навіть не органу державної влади право обмежити в виїзді за кордон, краще встановимо чіткі механізми, щоб вони зверталися в суд, щоб у нас, так, щоб у нас відсоток звернень був не 32, а хоча би там 60-80. І, власне, тоді ми пропонували і тоді, на жаль, в Міністерство юстиції ходило не одна особа, а три представники і заявляли,

що "ні, ні в якому разі", і було все абсолютно відхилено, всі зміни без винятку.

Тепер, в чому. Давайте от просто змоделюємо фактичну ситуацію. В мене є клієнтка, яка ухиляється від отримання аліментів, бо їй потрібна довідка, щоб тиснути на чоловіка. Виконавець видасть довідку про розмір заборгованості, він видасть стільки, скільки є борг, а від того, що він платив, чи не платив, а вона не йшла і не отримувала. На жаль, борг нікуди не дівається від того, що одержувач аліментів не піде і не отримає їх. Він може платити тільки тоді на рахунок виконавчої служби, але у нас теж є питання, чи завжди він платить на рахунок виконавчої служби. Як же ж у нас відбувається? Винесуть рішення, зразу ж не біжать всі до виконавця, ми вичікуємо рік, два, три, скільки хоче особа, це ж залежить від особи. Потім вона йде у виконавчу службу і каже, порахуйте заборгованість, стабільне зловживання на сьогодні, це коли особа приходиться через три роки у виконавчу службу і отримує довідку про заборгованість на три роки назад, як передбачає Сімейний кодекс. На питання, ти платив? Він каже, платив. Як? Готівкою, все, немає доказів у нього є заборгованість.

Ми насправді повинні думати як захистити і їхні права цих платників аліментів. Оскільки в силу неграмотності, в силу певних довірчих відносин між колишнім подружжям, існує купа справ, коли ми довідку про несплату аліментів отримуємо згідно закону максимум на три роки назад, від моменту звернення особи до органу виконавчої служби.

Автоматично, на сьогодні, запровадивши такі жорсткі впливи ми отримаємо так, що особи, які не йшли поки що у виконавчу службу і не звертались, оскільки чоловік, чи жінка і так платять, зараз підуть, звернуться і отримають.

Більше того, в моїй справі він платив офіційно, грамотний, через пошту, але на пошті довідки зберігаються тільки півроку, тобто 2,5 роки він все одно заплатив, дубль два, тому що це його не рятувало. Тому, мені здається, що все-таки недоцільно перебирати зразу автоматично передавати

право обмежувати права громадян, безпосередньо державним чи приватним виконавцям. Те саме стосується керування транспортним засобом, у нас же ж поліція не позбавляє прав, жоден орган не позбавляє, тільки суд. Вони можуть забрати права, видати довідку, але суд позбавить, зараз ми пропонуємо, щоб їх обмежували в правах, автоматично самі приватні виконавці, які можуть оцю довідку можуть отримати три роки назад.

Ми зараз спростили процедуру доступу до стягнення аліментів. Ми не судимся роками, ми отримуємо наказне провадження там протягом короткого проміжку часу. Фактично, в наказному не стоїть питання, що та особа має бути належним чином повідомлена. Тобто вона... Я звертаюсь, подаю, перевіряю чи є він там, чи не проживає, чи не проживає, і отримаєм судовий наказ. Тобто ми ризикуємо тією ситуацією, що особа не знаючи про судовий наказ одного разу не вилетить за кордон, не переїде, чи буде позбавлена прав, отак, тому що вона не знає ні про виконавче провадження, ні про це.

Тепер дивіться, що ще гіпотетично... Що мені особисто не подобається з приводу того, що ми, в запропонованих змін в 157 статтю. Ні в науці, ні в практиці... В практиці то зустрічається це уявлення, но в науці, у нас немає уявлення, що сплата аліментів, чи не сплата, повинна впливати на обмеження моїх особистих не майнових прав, ну, нема цього зв'язку, кодекс його ніде не передбачає абсолютно. Тому, коли ми зараз скажем, що в тих справах, де є рішення суду про визначення місця проживання, особа з якою проживає дитина має всі, там згідно пропозицій, повний спектр прав, визначати місце проживання дитини, виїзд за кордон і так далі. Якщо ми вже апелюємо до європейського досвіду, то в Європі суд, вирішуючи справу про, давайте так скажем, обсяг певних прав стосовно дитини, ділить ці права в якихось пропорціях між обома батьками. Умовно кажучи, для виїзду за кордон треба згода обох чи не треба. Заклад освітній, треба згода двох чи не треба. Це вирішується там в якомусь етапі, коли між подружжям виникає спір. Але це не віддається одному з подружжя. Це занадто...

Розумієте, зараз батьки протестують проти того, що в них автоматично відбирають дитину передаючи її матері. А зараз ми хочемо узаконити таке відібрання дитини, повністю віддати, а при цьому на них тиснути, щоб вони платили аліменти. Тобто ми отримаємо просто нові громадські організації, які будуть створювати і протестувати, в тому числі під Верховною Радою, чи ще десь, проте, що їх обмежують в правах ще більше. Тому тут треба шукати трошечки більший баланс. Ну, в будь-якому разі не такий автоматичний, передачу цих всіх.

І з приводу, власне, виконавчої служби, от я собі тут позначив останній файл, з кримінальних справ. Взагалі я не знаю, мої клієнти, моє бачення ситуації і десь певним чином в науці те, що автоматично не порушують кримінальну справу це насправді не таке і зло. Тому що чому? Ми пострадянська держава, коли ти влаштуєшся на роботу в правоохоронний орган чи дотичний з ним, в тебе спитають хто твої батьки і я не думаю, що нормальна мати чи нормальний батько хотів, щоб у нього в дитини було написано, що другий з батьків судимий. Тому що це певна перешкода в доступі до цих органів, вони ж перевіряють там біографію і так далі. І власне, коли було запроваджено цей механізм приватного обвинувачення саме до цієї категорії справ, хоче особа його притягнути до кримінальної відповідальності, це всього-на-всього одна маленька заява і підкладена довідка, все, не хоче – ні, я не кажу, що ми повинні це прибрати. Давайте зробимо, що державний виконавець звертається до Національної поліції за заявою стягувача. Тобто якщо стягувач проявив згоду, нехай він звертається, якщо стягувач каже не хочу, нехай він не звертається.

З приводу того, що сказав Микола Миколайович. У нас насправді з цими аліментами одна проблема, поділена квартира подружжя навпіл, пів належить матері, пів батьку, є дитина, стягуємо аліменти. Що буде з цією половиною квартири? Її виставлять на публічні торги. В цій квартирі живе ця мати з цією дитиною. Вона зацікавлена в публічних торгах? Ні, вона буде бігати до державного виконавця, перешкоджати, бо вона ризикує, що прийде

ще якийсь, давайте скажемо, є люди, які займаються таким, сферою бізнесу, і її виселять з цієї квартири. Наша пропозиція полягала в тому, яку відкинуло, на жаль, міністерство, ми повинні зробити так, щоб борг по аліментах трансформувався в цю квартиру. Тобто ми пропонували внесення безпосередньо зміни в СК, вони були відкинуті, інший варіант це внесення змін в Закон про виконавче провадження, де ми їй надаємо зарахувати заборгованість за аліментами і іншу, можливо, заборгованість в рахунок вартості, частини вартості цієї квартири, а решту, як хоче доплатить, якщо треба, якщо ні, то можливо.

Бо що ми робимо зараз? Ми продамо... Навіть, якщо це повна квартира, у нього заборгованість гіпотетично...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Олеже, дозвольте, я вас переб'ю, просто ми вже, по-перше, дуже перебрали регламент, а, по-друге, ми заходимо в такі адвокатські тонкощі...

ПРОСТИБОЖЕНКО О. Вибачте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І я розумію, що ви як адвокат, я теж колись працював адвокатом, і розумію, що є багато справ, на різних сторонах, на стороні того, хто платить, того хто отримує аліменти.

Але, менше з тим, я все ж таки хотів би в чомусь з вами погодитись, в чомусь ні. Ви, дійсно, погоджуюсь, правильно, визначити ті категорії на які слід поділити і приблизно, уявно ми також їх поділили цих аліментників на ці категорії. Але не погоджуюсь з вами в тому, що ми повинні розглядати в призмі тільки однієї категорії, останні, малозабезпечених. Цей законопроект направлений саме на те, щоб ми в принципі забезпечили повне утримання матеріальне дитини, неважливо якої категорії. І, якщо людина олігарх, вибачте, і ховає своє майно, він також повинен платити аліменти. Якщо він не платоспроможний, він повинен, дійсно, можливо, йти на громадські

роботи, з цих громадських робіт відраховуватись аліменти, правильно. Те, що сказав Руслан Михайлович, це тільки його пропозиція, щоб передати можливо право звертатися особі, яка хоче отримати аліменти до приватного виконавця, це можемо розглянути. Це не є ще нормою, яка записана в цей законопроект. А ви вже розглянули його перед... в такому ракурсі, що це вже є майже нормою цього законопроекту. Я хочу сказати, що я категоричне не погоджуюсь з вами в тому, що ми можемо якимось чином зараз в цьому законопроекті захищати права платника аліментів таким чином, що якщо є із останніх реплік, якщо є 50 на 50 квартира і ми зараховуємо якусь частину аліментів у вартість цієї квартири.

У мене є дуже просте питання, а що, якщо квартира вартує 100 тисяч гривень, то половина це 50 тисяч. 50 тисяч розділимо приблизно на скільки там, 500 гривень в місяць, це скільки років получається, дуже багато. А що увесь цей час дитина буде їсти і в чому буде ходити до школи, до садочка і так далі.

Я категорично проти таких підходів. Це, я вважаю, це є виключно адвокатський підхід до того, щоб якимось чином захистити права свого клієнта.

Сьогоднішній законопроект, він направлений виключно на те, щоб забезпечити дитину, яка позбавлена батьківського піклування одного з батьків. Вона позбавлена піклування, так хоча б матеріальним забезпечити її. Розумієте? Ми повинні не наколись там, не на вчора, а вже на позавчора забезпечити цю дитину, щоб вона могла нормально, як усі діти, які непозбавлені цього піклування, власне, існувати в суспільстві.

Тому я думаю, що ми... Дякую, по-перше, за те, що ви реально приймаєте в цьому участь. І той законопроект, який, в тому числі я був автором, я чесно кажучи, для мене є новиною, що Міністерство юстиції якимось чином вставляло палки в колеса. Я думаю, що ми з Сергієм Ігоровичем це з'ясуємо, яким чином це все відбувалося. Бо для мене це є новиною реально. Бо цей законопроект, про який ви говорили і який мені

також довелося, власне, буди автором цього законопроекту, я власне, його підтримав повністю на всі 100 відсотків, я його розумів для чого це було зроблено. І дійсно, багато положень туди не потрапило.

Але сьогоднішня наша зустріч вона якраз є для того, щоб ми, дійсно, розробили всі пропозицію. Ми вже сьогодні їх почули багато, від Миколи Миколайовича, і від Руслана Михайловича, від вас як представника вже захисної галузі, да, як представника адвокатської спільноти.

Тому сьогодні я пропоную все ж таки продовжити наше спілкування, реально це буде величезним плюсом. Але в той же час я прошу всі більш-менш дотримуватись регламенту, щоб ми не затягнули розгляд цього питання, і власне, не поставили палки в колеса самім собі.

Я хочу зробити таким чином, щоб цей законопроект, можливо, з усіма обговореними вашими пропозиціями і правками, потрапили до реєстрації буквально в цьому місяці.

Тому, якщо можна, я готовий вислухати всі ваші пропозиції і прошу продовжити. Ну, хто хоче, хто бажає ще взяти участь в обговоренні?

Представтесь тільки, будь ласка. Дякую.

_____. Дякую.

Професор Представляю Інститут захисту інформаційних прав громадян. Підтримуючи загальну позицію комітету про те, що є проблема, її треба вирішувати, а саме сплату аліментів і величезні проблеми з цим, я хотів би все-таки зосередити вашу увагу на неприйнятності деяких позицій запропонованої концепції. Перш за все, надання права державним чи приватним виконавцям встановлювати конституційні обмеження щодо громадян. Це не їхні повноваження і не їхнє право, це виключно право суду. Конституційне право на переміщення, конституційне право на управління і так далі. Це стосується питань щодо управління транспортним засобом, щодо позбавлення права одного із батьків на участь у вихованні дитини.

Якраз я хочу наголосити на цьому понятті: "участь у вихованні дитини". Фінансова складова, про яку ми сьогодні говоримо, це один і елементів участі у вихованні дитини. Якщо один із подружжя приймає рішення, самовільно про зміну місця проживання дитини, він не узгоджує всі інші моменти, а саме зустріч, виховний момент і так далі. Не фінансовий елемент, а всі інші елементи виховання. І тут якраз у нас виникає дилема: ми позбавляємо, з однієї сторони, цього, одного із батьків участі у вихованні, змушуючи надавати фінансове забезпечення. Дуже складна модель пропонується, яка неприйнятна взагалі.

Що пропонується, я зразу пропоную. Якщо є проблема виїзду за кордон однієї дитини, і другий з батьків не дає згоди з певних причин, неможливо встановити місце перебування, з інших причин не дає згоди, у нас є державні органи, громадські органи. Та ж сама опікунська рада, давайте надамо їй повноваження бути таким же самим членом виховного процесу, який може забезпечити оцей елемент. Є незгода одного з батьків або, якщо заперечення, то тут пряме заперечення, то тільки в судовому порядку. Якщо нема прямого заперечення, давайте замінімо це опікунською радою, надамо повноваження, яка може визначити і надати такий дозвіл замість того невстановленого батька.

Наступне.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо можна. Якщо дозволите, потім продовжите. Я просто вам один приклад наведу. От буквально останнє звернення до мене офіційне на мою електронну пошту з Іспанії. Написала людина, жінка, яка виховує дитину, здається, 6 чи 7 років дівчинці. Вона була розлучена тут, в Україні. Потім, слава Богу, що вона вийшла заміж за іспанця, вона живе в Іспанії (вона – офіційно, дитина – ще не офіційно). Вони тимчасово виїжджає за дозволом батька. Батька не сплачує аліменти вже років 5, майже з народження не сплачує. Нехороший батько. І тепер він ще відмовився підписувати дозвіл дитині виїжджати за кордон. Тепер у цієї жінки є ризик

того, що її дитину просто схопить на вулиці іспанська влада і вижене з держави. Розумієте? Мати офіційно живе, той батько не дає дозвіл на виїзд, на продовження цього виїзду, він в той же час є неплатником аліментів. Що робити цій жінці, якраз дає відповідь цей законопроект. Він.... Якщо він є неплатником аліментів, він не виконує якраз оцю функцію виховання дітей, він не бере участі ні фізично, ні матеріально – ніяк. Ми його державою, законом обмежуємо в тому, щоб він перешкоджав хоча б цьому праву проживати цій дитині, де їй заманеться. Розумієте? От на це направлений.

Що ви порадите в цій ситуації, якщо ви говорите, що цей механізм ну дещо обмежує права людини? Дякую. Продовжуйте.

_____. Я залишаюсь зі своєю думкою, що фінансова сторона, а саме несплата податків не є тим комплексом, який забезпечує виховання дитини. Це зустріч особиста, це виховний процес, це навчальний процес, це особистий приклад і так далі. *(Шум у залі)* Тоді у нас є процедура позбавлення батьківських прав. Ну якщо він позбавлений батьківських прав, ніяка згода тоді вже не потрібна. Тоді давайте по процедурі юридичній іти, якщо він повністю відсторониться. Якщо ж є необхідність питання це швидко вирішити, я пропоную, от опекунська Рада, яка своїм рішенням, надає такий дозвіл одній із батьків. Це механізми, це можна..

КУЛЕБА М.М. Я дуже вибачаюсь, буквально одна репліка стосовно діяльності органів опіки. Ви знаєте, також нарікань на роботу органів опіки і стосовно в тому числі і корупційної складової приходить тисячі сьогодні, да. Тому я не думаю, що цей орган це не опікунська, це комісія з питань захисту дітей, яка при органах опіки працює, вона сьогодні може вирішити це питання. Тому що ті питання, які вони вирішують, ще раз кажу, там дуже багато нарікань на їх роботу щодо до непрофесійності, стосовно корупційної складової і так далі. Я думаю що..

_____ . Бо вони професійно не займаються, як правило.

КУЛЕБА М.М. Той досвід, той досвід, який ми маємо, все ж таки це питання має бути вирішено судом, і саме має бути судовий спір, а не рішення органу опіки. Це як би такий колегіальний, дорадчий орган, як правило, фахівців там майже немає.

_____ . Дякую. Ну, це те ж саме, що я кажу.

Дозвольте, я продовжу. Наступна теза, буквально тезисно. Обмеження щодо володіння зброї і обмеження прав займатись полюванням.

Володіння зброї. Якщо є майно, а зброя це є майно, чому виконавці не здійснюють своє провадження щодо даного майна? Перше питання. Вилучайте, виставляйте на прилюдні торги і забезпечуйте виконання зобов'язань. Спеціальної норми щодо вилучення зброї я не бачу потреби, тому що крім зброї є інші види майна. Займайтесь своєю роботою, і тоді все буде виконано.

Щодо обмеження полювання. Полювання не тільки зброєю, полювання – це перш за все членство громадської організації. Знову ідемо до обмеження членства громадян в громадських організаціях мисливців і рибалок. Скажіть, це обмеження конституційного права. Знову будуть проблеми із вирішенням, обмеженням цих прав.

Наступне, розширення прав виконавцям щодо здійснення їхніх повноважень. От пояснювальна записка, да, табличка порівняльна, сторінка 20, стаття 20 "Права державної прикордонної служби". І тут, так одною строчкою, але дуже цікава теза виноситься: "Недозвіл в'їзду в Україну громадян за постановою державного або приватного виконавця". Скажіть, як це може забезпечити виконання аліментних зобов'язань на території України, якщо за постановою приватного виконавця буде обмежено в'їзд громадян в Україну? Я цього не розумію.

_____. (Не чути)

_____. В'їзд в Україну.

_____. (Не чути)

_____. Це вносимо зміни. Тобто треба думати як його відшліфувати для того, щоб ці питання вирішувати.

Наступне. Щодо криміналізації цих відносин. На сьогоднішній день ми почули статистику: 2-3 тисячі кримінальних проваджень за ухилення від сплати аліментів. Якщо це, перевести його із одної категорії справ в іншу, про які говорилося, ми отримаємо простий вал, простий вал кримінальних проваджень, які будуть не виконуватися, які будуть не розслідуватися і виникне проблема того, що один із подружжя, який не зацікавлений і не подавав заяви, автоматично змушений буде ходити до слідчого, давати пояснення, афішувати свої зв'язки із неплатником аліментів. Я не знаю чи ця людина зацікавлена в цьому, але її змусять ходити до слідчого. І це виникне тільки супротив і не розуміння цієї категорії людей. Да, вони не отримують аліменти, але вони не хочуть афішувати свої відносини. А ту їх змусять ці відносини афішувати, тому що дана справа буде внесена в єдиний реєстр досудових проваджень. Тому я не бачу необхідності такої зміни. Це коротко, є тут ще свої зауваження.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрій Миколайович, по-перше, дуже дякуємо за вашу думку. Якщо у вас є зауваження, можливо, письмові, ми можемо їх також взяти. От є представники Міністерства юстиції, Олександр Олійник. Олександр. Якщо є пропозиції у будь-яких, і у Андрія Миколайовича, і будь-яких наступних виступаючих, можемо їх брати і розглядати.

Тут у мене є, ви знаєте, от одна репліка, одна буквально на ваші зауваження щодо порушення, можливо, гіпотетичні порушення прав платників аліментів, точніше, неплатників. Я вважаю, все-таки, що права дитини в даному випадку є, стоять більш вище, ніж права, які гіпотетично можуть бути порушені тих, хто ображає дітей, тих, хто їх відмовляється отримувати, і тих, хто відмовляється платити власній дитині гроші. То мені здається, що ці обмеження, які, до речі, є в багатьох країнах світу, це і США, і Канада, Великобританія, Фінляндія, Польща – це високорозвинені країни, там є така практика і ми цю практику передивилися. І тому я думаю, що саме час переходити до такого роду обмежень все ж таки, це моя думка, але подивимось як вирішимо вже по результатах цього засідання і, власне, по результатам роботи.

_____. Цілком погоджуюсь з вами, із обмеженнями, але це повинна бути судова практика, судовий захист і судові рішення, судові, а не розпорядження приватного виконавця. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Про приватне, ми зараз навіть не говоримо. Все.

Добре, давайте продовжувати. Хто має бажання?

КОЛБАСА Р.С. Якщо дозволите.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Представтесь.

КОЛБАСА Р.С. Колбаса Руслан, директор Департаменту захисту прав дітей та усиновлення Мінсоцполітики.

По-перше, хотів би подякувати за участь, за можливість приймати участь в даному засіданні, в комітетських слуханнях тому що є дуже важливе питання. І ми як міністерство навпаки повністю, стовідсотково підтримуємо дані зміни тому що було декілька проектів законів, декілька варіантів

посилення відповідальності батьків. І ви тільки що сказали дуже слушні слова, власне, з того, що я хотів почати – це те, що ми не повинні розглядати питання особистих проблем, особистих, скажемо, моментів, які є дорослою особою. В першу чергу це повинно бути права дитини, і права дитини, які на сьогоднішній день порушуються.

Якщо дивитися через призму того, на що має право дитина, то мені взагалі незрозуміла ця ситуація. Є особа, яка певний період не приймає участь, а прийняття участі у вихованні дитини, це є один із варіантів це виплата грошей, яка повинна особа кожен раз платити. І ті зміни, які були, це дійсно, була створена робоча група, ми як міністерство приймали участь в даних змінах, які зараз вже врегулювали частину питань. Але, коли ми готувалися до сьогоднішнього засідання, ми бачимо продовження того, що вже було запроваджено по зміні взагалі підходів елементів, щодо посилення відповідальності даних осіб. І в більшості це є тією, скажем, регуляторною дією, що зможе змінити взагалі ситуацію по тому, що особа почне платити.

Стосовно опікунських рад. Тут повністю ми не погоджуємося з тим, що ми навпаки, зараз розробили проект закону, де в більшості позицій, які зараз покладаються і відповідальність, яка покладається на органи опіки піклування на комісію захисту прав дітей, ми взагалі пропонуємо передати на суди. Тому що провели аналіз, провели ретельно, скажем, по тим даним, які є у нас з регіонів. У нас 80 відсотків тих рішень, які приймаються органом опіки і піклування, тобто комісія прийняла рішення, вони потім повторно розглядаються безпосередньо в судах.

Тому що я розумію, що великий відсоток позитивного рішення в суді залежить від того, як комісія захисту прав дітей, яке прийме рішення. Але на сьогоднішній день неврегульованість багатьох питань щодо комісії і той склад тієї комісії, тому що ми можемо казати за професійний склад, але до комісії входять представники, ну, це управління освіти, охорони здоров'я, соціальний захист, поліція, служба у справах дітей, із великою кількістю людей, з великою повагою до всіх, про дитину може знати тільки одна і то

неповністю, служба у справах дітей або центр соціальних служб, який вів там цю роботу.

Тобто приймаються при райдержадміністрації в певний час збираються люди, приймають рішення, і вони виносять такі рішення, що на сьогоднішній день у зв'язку з кадровими проблемами їх просто ну неможливо даже застосовувати. Це є величезна проблема.

Прийняття рішення, наприклад, щодо виховання: з ким буде перебувати дитина, щодо майна. У нас є зараз багато скарг як у міністерства на структурні підрозділи безпосередньо райдержадміністрацій, безпосередньо на органи опіки, яким чином це приймається. Вже це не є секрет, коли спір між батьками. І, до речі, сьогодні у мене була одна із таких справ, коли чітко визначено, що має право в більшості жінка, чоловік... тут друга ситуація, чоловік, навпаки, не має жодних прав. Комісія прийняла рішення, що часи відвідування – два рази в місяць, цього достатньо. Тут

ми розуміємо іншу сторону медалі, коли взагалі не приймаються до, скажемо, до розгляду аргументи чоловіка, який хоче приймати участь у вихованні, платить аліменти. І Комісія з захисту прав дітей приймає такі рішення, що взагалі потім вони йдуть на 50-60 відсотків уже, скажемо, стовідсотково приймаються судом. Тому, на мою думку, щодо покладання даних питань на орган опіки, і коли ми не розуміємо, яким чином, як, які проблеми в цій родині стовідсотково, на цих осіб воно є несприйнятним. Навпаки, в більшості це треба передавати на суди.

Стосовно державного виконавця я би... я би тут би просив би.... ну я би тут спочатку підтримав, щодо приватних – це вже інші питання. Но я думаю, що виконання безпосередньо рішень саме державного... виконавчої служби цієї особи, якщо це будуть певні документи, воно спростить ситуацію щодо подачі в суд. Якщо ми залишимо все на суді, то у нас ситуація в багатьох випадках не зміниться. Тому ми, навпаки, підтримуємо, щоби все-таки це рішення приймалося державним виконавцем, і воно... в більшості воно спростить цю... ці процедурні моменти.

І що стосується взагалі питання зброї, ну тут я можу... ми можемо підтримати в тому плані, що участь, скажем, в об'єднаннях – це одне, тут не треба обмежувати, але заборонити дозвіл на зброю, щоб видавати, - це інше. Людина може бути в Асоціації рибалок, і в Асоціації полювальників, але дозвіл, оскільки... Ну, я особисто маю такі дозволи, то там із шести документів, які в мене є, мені достатньо один документ заборонити, це дозвіл на зброю, і я уже не буду ніяким мисливцем і все. Тому тут треба також підійти до моменту обмеження. Щоб ми не обмежували, скажем, бажання особи приймати, скажем, участь або там бути рибалкою, або мисливцем, але який мисливець без зброї яку просто, в певний час.

І тут ще одне питання. Дозвіл видається на два роки. Ну, тобто повинна певна бути база, повинен бути обмін всією базою, тут треба, ну, думати про всі механізми. Тому що, взагалі, позиція дуже правильна, але вона може бути просто не реалізована, тому що, ну, через певний тільки період часу людина, можливо, звернеться за певним дозволом, і тільки тоді йому можуть...

_____ . Я одну секунду. Хочу продовжити стосовно дискусії, яка у нас була тоді в комітеті у Палатного. Коли Мін'юст представляв законопроект, ми тоді говорили, що стосовно оцих дозволу на виїзд, да. Ну, от я – батько чотирьох дітей. У мене дружина хоче виїхати, ми в шлюбі, у нас проблем немає, я маю брати дозвіл, да, тобто обов'язково нотаріально завірений. Навіщо? Навіщо мені доводити, що я погоджуюсь з цим виїздом. І ми тоді говорили, що, можливо, треба запровадити банк даних тих, хто проти, да. От, якщо я проти, у нас там розлучення... Все. Тоді дані, що ти не можеш внести там за місяць їх, тобто... Або, якщо ти пишеш заяву, то вони вносяться тільки через місяць або через півтора, можливо і так. Щоб не було такого, що я от завтра, в мене вже квиток, а сьогодні моя дружина іде і пише заяву, що я проти виїзду за кордон. Тобто треба якось подумати. Тому що на всю країну може бути таких справ там 10 тисяч, а нотаріальні служби збагачуються через те, що мільйони ідуть і оформлюють ці, ну, ці документи.

Тобто, ну, от я не знаю, яке рішення може бути, це також дискусійне питання, але воно потрібне сьогодні. Тому що ми навантажуюмо... От я просто з себе, я навантажений державою, я маю витратити свій час і гроші, щоб державі довести, що я не проти того, щоб моя дитина з дружиною там поїхала на відпочинок. Абсурд.

_____ . І ще й матеріально, заплатити.

_____ . Однозначно.

КОЛБАСА Р.С. І останнє, що б хотів сказати, ми в проекті закону, ми також, скажемо, пропонували як міністерство розробляє, одну із норм все-таки, щоб визначити, якщо жінка, якщо в судовому процесі щодо розлучення визначили вже, що місце перебування буде, скажемо, з матір'ю, то навпаки треба дивитись на європейські приклади, коли дається більше прав цій особі. Тому що неможливо на сьогоднішній день, те що сказав Микола Миколайович, це коли зараз чоловік і дружина і все добре. А ті скарги, які є у нас як міністерства, величезна кіпа, коли просто особа взагалі ніяким чином не приймає участі в процесі виховання, не платить аліменти і просто не дозволяє, тим самим вимагаючи якісь іще певні кошти для того, щоб йому заплатити за те, що він дасть дозвіл. Якщо це вже визначено, то на моменті рішення суду, ми повністю підтримуємо, щоби все-таки була можливість у особи з якою перебуває дитина, все-таки виїжджати на певні оці терміни, які визначені і це дуже правильно.

_____ . А рівність прав батьків?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, чекайте, чекайте.

КОЛБАСА Р.С. Рівність прав – це можливо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте по регламенту.

КОЛБАСА Р.С. Але питання в тому, що рівність і виконання обов'язків, якщо хтось не виконує, тоді треба дивитись і не тільки ж зразу позбавляти батьківських прав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Руслане Сергійовичу.

Я хочу сказати, що я тільки підтримую той законопроект, який вами розроблений щодо опікунських рад, з великою радістю і дякую вам

Хто ще бажає виступити в обговоренні? Будь ласка, представляйтесь.

КРУКЕВИЧ О.М. Крукевич Оксана, кандидат юридичних наук.

Я би хотіла зупинитись більш детально на питанні кримінального провадження, а саме запропонованих змін щодо вилучення з приватного обвинувачення категорії даних проваджень. Я рахую це позитивним кроком, проте, це лише перший крок на шляху удосконалення кримінальних проваджень за участю неповнолітніх осіб, дітей. Оскільки в даній категорії проваджень ми маємо дитину як потерпілу особу, вона потрапляє, дійсно, з своїм законним представником там одним із подружжя, які проживають з дитиною, у середовище загального судового розгляду.

На мою думку, тут далі потрібно доопрацьовувати саме процедуру судового розгляду за участю неповнолітніх потерпілих, оскільки наш Кримінально-процесуальний кодекс акцентує увагу саме на захист підозрюваних обвинувачених неповнолітніх щодо неповнолітніх потерпілих... Там низка статей малесенька, але яка не забезпечує того захисту прав на належному рівні, як вимагає міжнародне законодавство у нас. Тому однією з таких пропозицій є розширення спеціалізації. Як відомо, є у нас спеціалізація судів щодо провадження яких є підозрювані обвинувачені неповнолітніми особами. Було б в принципі... непогано є

розширити до кримінальних проваджень, в яких неповнолітні є потерпілі, зокрема і на дану категорію справ також це поширити.

Чим... що б ми отримали? Ми б отримали фахову спеціалізовану суддю, який би зміг забезпечити дотримання прав дитини в даному провадженні і захистити її відповідно до усіх там наших відомих.... Це Декларація про права дитини, керівних принципів щодо правосуддя дружнього до дитини. Саме там говориться про те, що таке провадження повинні здійснюватися спеціалізованим судом, неважливо яким учасником є неповнолітня особа. Тобто це буде говорити про захист прав дитини в судовому провадженні.

Далі. Наступна пропозиція, це, звичайне представництво. Так, у нас обов'язковий є законний представник, проте цей законний представник – це або мати, або інший родич, які не є фахівцями в галузі права. Можливо, потрібно було говорити також про представництво фахівцем, тобто ну у кримінальному провадженні, звісно, це може бути лише захисник, тобто адвокат. Можливо, потрібно подумати про залучення у такій категорії справ також адвокатів на стороні захисту, тобто потерпілої сторони. Це було б, мені здається, позитивним. Звичайно, не в межах даного законопроекту, оскільки він лише частково торкається питання, але в подальшому для підкріплення саме спрямування на захист прав дитини у кримінальному провадженні я рахую, що це було б позитивно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякуємо, Оксана Миколаївна.

Я, по-перше, дякую вам за позицію. І в принципі, я готовий розглянути, якщо у вас є от такі пропозиції, на офіційну електронну пошту мені направте, і ми обов'язково з помічниками розглянемо ці питання і, можливо, навіть зберемо якесь експертне коло щодо цього. Оскільки будь-яке питання, яке стосується захисту прав дитини, це або цивільний, або кримінальний процес – неважливо, він є дуже важливим.

КРУКЕВИЧ О.М. Так, дякую. Є навіть розроблений законопроект в межах захисту мого дисертаційного дослідження, тому я готова його надати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто ще бажає виступити? Будь ласка.

МОТИЛЮК О. Доброго дня. Мотилюк Олексій, громадська організація "Подільський центр медіації".

Ми розуміємо, звичайно, що нам необхідно реформувати і глибоко, докорінно систему органів опіки і піклування, тому що іноді вони функцію ту, яку вони повинні виконувати, в тому числі і по захисту прав дітей, не завжди допрацьовують.

Але конкретно по запропонованому, по темі сьогоднішній, стосовно статті 157 Сімейного кодексу України. Якщо конструкцію прийняти, ту, яка запропонована авторами, то я зачитую її, цитую дуже коротко: "Той з батьків, з яким рішенням суду визначено місце проживання дитини, самостійно вирішує стосовно виїзду за кордон..." і так далі.

На сьогоднішній день, є сотні тисяч батьків, які виховують дітей самостійно, інший з батьків проживає окремо і платить чи не платить елементи, які не зверталися до суду за вирішенням цього питання, про визначення місця проживання дитини. Таким чином, цією нормою ми підштовхуємо ту матір чи того батька, який виховує дитину сам і в якого немає на руках такого рішення суду, щоб він саме звертався до суду за визначенням місця проживання дитини з ним. Тільки тоді він зможе отримати захист цієї норми і більше мати повноважень стосовно вирішення практичних питань життєдіяльності дитини. У нас буде вал справ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що ви пропонуєте, яким чином?

МОТИЛЮК О. Звичайно. В чому суть пропозиції? Прозвучало про те, що орган опіки і піклування міг би надавати дозвіл на виїзд за кордон, але є проблема в саме якості роботи цих органів. Можна зробити простіше. На сьогоднішній день така мати, наприклад, яка має бажання, щоб дитина її виїхала за кордон і не має згоди батька, вона змушена звертатися до суду відповідно до чинного на сьогоднішній момент порядку. Чи не було би простіше при наявності вже існуючої моделі, яка в судовій системі працює, але працює не дуже досконало, внести таку поправку: суд надає дозвіл на виїзд при наявності доказів існування заборгованості по сплаті аліментів? Крапка. Тобто примітивний спосіб виконання, технологія, береться довідка з виконавчої служби про те, що заборгованість є. Більша чи менша – це вже нюанси. Можна встановити якісь там три місяці чи шість місяців. Але тоді суд автоматично відповідно до цієї норми надає згоду на виїзд дитини за кордон. Таким чином, ми отримуємо, з одного боку, судовий контроль за дотриманням прав дитини і всіх учасників цих сімейних правовідносин. З другого боку, тобто суд в цьому випадку має проконтролювати як він і сьогодні робить, а куди саме їде та дитина. Чи дійсно, вона їде на відпочинок, чи в табір, чи на лікування, чи на навчання, це питання задається на сьогодні судами. Чи це мама має бажання вивести дитину за кордон, бо бачите, вона хоче нелегально влаштуватися там на роботу, чи змінити місце проживання на постійне. І у нас таких випадків є багато.

Тобто ми маємо судовий контроль за дотриманням і прав дитини і прав батьків обох, і ми маємо гарантії прав цієї мами, що вона гарантовано отримає рішення суду в тому випадку, якщо мета поїздки благородна, і вона може це довести, звичайно, ми не сумніваємось в цьому, і в тому випадку, якщо наявна заборгованість по сплаті аліментів. Це буде цілком гарний механізм впливу.

Стосовно саме проблеми декриміналізації статті 164 Кримінального кодексу. Що ми маємо на сьогоднішній момент. На сьогоднішній момент це є справа приватного обвинувачення, звичайно. Тобто той, хто з батьків, хто

має право на отримання аліментів, але таких аліментів не отримує з різних причин незалежно від того, до якої категорії сьогодні визначеної відноситься неплатник аліментів. Особа, яка має отримувати аліменти має вибір, має право. Вона може звернутися з заявою до правоохоронних органів, тоді буде відповідно ініційоване кримінальне провадження і наступає санкція. Але вона може і не звертатися, у неї є вибір сьогодні.

Коли вона, думаючи про те, бо це є поширена практика, і в даному випадку я ні в якому разі не кажу, що це є просто приватний випадок у колеги. Ні, це є сотні тисяч таких батьків, які принципово не звертаються до правоохоронних органів за притягненням до кримінальної відповідальності неплатника аліментів саме з тієї причини, щоб не створити своїй же дитині проблему на майбутнє, що у неї буде судимий батько чи судима матір. І це є фактор, про який дуже часто отримувачі аліментів не знають або не задумуються, але коли дізнаються про це, це дуже серйозна річ, яку потрібно враховувати їм при прийнятті такого важливого рішення. Якщо ми автоматично визначаємо обов'язок державного виконавця направити заяву до правоохоронних органів, ми отримуємо, перше, величезний вал, тисячі, десятки тисяч справ кримінальних, які зразу в країні з'являються. Раз. Ми завантажуємо правоохоронну систему.

Друге. Ми позбавляємо такого отримувача аліментів (таку матір чи батька) не криміналізувати цю відповідальність, забрати заява чи не подавати її взагалі. А автоматично дитина нараджується на те, що правоохоронна система буде розслідувати і виконувати свою роботу, і це буде кримінальна відповідальність. А, можливо, мати чи батько, який отримувачам аліментів є, не хоче цього, і ми позбавляємо його права вибору.

Наступне. Виїзд за кордон. Виїзд за кордон запропонований обмежити.

_____ . Я вибачаюсь. До виїзду за кордон.

Я б дуже просив виходити зараз з інтересів дитини, да, тому що ми зараз більше говоримо про дорослих, і коли ви надаєте свої пропозиції...

тому що у дитини так само як те, що ви говорите, що в майбутньому можуть з'явитися проблеми з тим, що батько там чи матір були засуджені за несплату аліментів, вона живе сьогодні, і вона... це її право на належне забезпечення. Да? Ми сьогодні говоримо, що держава тоді має реалізувати це право. Да? Через субсидії якісь, тобто батько безвідповідальний, да, от ми не знаємо, чому, але держава так, як в інших країнах, компенсує це за рахунок батька, тому що, захищаючи права дитини, на належне забезпечення держава надає цю матеріальну допомогу. Питання в іншому: як тоді держава, яке ставлення має бути держави до того батька. Або ми кажемо, ну це твоя проблема і роби, що хочеш, не хочеш піклуватися, тоді ми як держава попідкуємось. Тоді чи позбавляти батьківських прав цього батька? Але, ну, це також крайня міра, і суди сьогодні за це не позбавляють батьківських прав. Ну, нереально позбавити за це сьогодні батьківських прав.

МОТИЛЮК О. А, можливо, повинні були би?

_____. Ну, це дискусивне питання. Але знову ж таки, ми маємо виходити з інтересів самої дитини. Тому що ми зараз говоримо більше про дорослого, як там він постраждає чи не постраждає. Я розумію логіку міністерства сьогодні юстиції, да, і комітету. Тому що, з одного боку, ми кажемо держава, і всі скаржаться, держава не піклується про дітей, не забезпечує дітей. З іншого боку, як тільки ми починаємо обговорювати цю тему, кажуть, підждіть, а що ж ви хочете покарати дорослого? Тобто, ну, не може так бути. Або...

_____. *(Не чути)*

_____. Розумієте? Тобто ми все одно маємо винести якийсь рішення. Тобто в Білорусії дуже просто, не платиш аліменти іди на громадські роботи працуй. Я приїжджаю в Мінськ, от їздив на переговори

які в Мінську, всюди білборди: "Ти сплатив аліменти?", "Ти сплатив аліменти?". Тобто питання пріоритетне в державі. Тут, у нас, ну, повірте, я б сам би вішав не на стовбах, а рекламу неплатників аліментів, їх обличчя, ну, це закон забороняє сьогодні. А я б робив це особисто. Дуже... От в мене ця ідея є давно.

Є люди, які заборгували 200, 300 тисяч вже там за 15 років. Нехай країна знає своїх героїв, що цей батько не піклується про власну дитину. Да, колись за радянських часів це було прийнятно, що дошка пошани була і чорна дошка, де ті, хто зловживають алкоголем і так далі.

Але щось має бути. Тобто, ну, хотілось би почути реальні пропозиції, які б могли надати нам дієвий механізм саме.

_____. Я вибачаюся., ви здивуєтесь, але у нас була така ідея, коли ми обговорювали з міністром юстиції, зробити таку дошку ганьби. Але, на жаль, це багато чого треба міняти. Тому ми це відтермінували, але такі ідеї є.

МОТИЛЮК О. Стосовно виїзду за кордон. Запропонована конструкція така: він не виконує зобов'язань покладених на нього рішенням, що підлягає до примусового виконання.

В даному випадку раніше, вірніше, та конструкція, яка існує на сьогоднішній день, передбачає, він ухиляється від ухилення, мається на увазі, що є тоді умисел і вина. Конструкція, запропонована на майбутнє, він не виконує, тобто апріорі незалежно від того, які обставини є для того невиконання.

Є випадки, і таких випадків дуже багато, коли у платника аліментів є майно, нерухоме майно, рухоме майно, на яке виконавча служба з якихось причин не звертає стягнення, хоча знає про існування цього майна, наприклад, частка квартири, є автомобілі. В даному випадку як бути? Такий платник аліментів звертається до виконавчої служби, каже про те, що я не

маю, наприклад, постійного заробітку чи не маю можливості сплачувати грошима платежі, прошу звернути стягнення на моє майно отаке. Отримувач аліментів відмовляється принципово отримувати це майно у власність чи у власність дитини в якості, щоб зарахувати його в добровільному порядку. Як бути? Платник аліментів має бажання їх платити, немає можливості, має бажання віддати майно, але немає механізму це реалізувати, але санкція стосовно нього вже діє. Незалежно від того чи є умисел його, чи є його вина в тому, що він їх не сплачує, але санкція вже є, на жаль.

Тобто у нас є випадки такі, коли, дійсно, є частина приватизованої квартири, ідеальна частка, вона належить цьому платнику аліментів, він може не проживати там і багато років не користуватися нею. Нею користується та ж таки дитина не платячи ніяких коштів абсолютно за це. Тобто надається майно в користування дитини, але зарахувати його вартість в рахунок заборгованості по аліментах, механізму немає. І спонукати виконавчу службу сам боржник до того, щоб вона звернула стягнення на майно, не може. Є не доопрацювання механізму саме роботи виконавчої служби. Є проблема. Але санкція вже діє.

Тобто ми таким чином ставимо незалежно від того, чи є умисел особи на невиконання вимоги закону, але санкція стосовно неї уже діє. При тому ж таки кримінальному провадженні за 164 статтею Кримінального кодексу там, навіть якщо є звернення до органів правоохоронних, і вони розслідують належним чином, ставиться питання ключове, чи був умисел на ухилення від сплати аліментів, воно продовжує бути, конструкцією статті ви не пропонуєте міняти. Тобто навіть при тому, що...

ГОЛОВУЮЧИЙ. То ви пропонуєте змінити саму диспозицію, власне, цієї статті, правильно?

МОТИЛЮК О. При наявності ухилення, оце принципове питання. І суд має контролювати дане питання, було ухилення чи ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, це непогана думка. Я думаю, що ми можемо подумати і над цим питанням і над все ж таки приватним обвинуваченням, оскільки, бачите, сьогодні ми чуємо багато думок щодо приватного і в плюс, і в мінус. Тому я думаю, що ми можемо ще зібратися, обговорити ці пропозиції, які сьогодні будуть поступати. Добре?

Так, ви хочете продовжити? Тільки коротко, будь ласка.

МОТИЛЮК О. З вашого дозволу. Дуже коротко, і я трошечки відійду від запропонованого сьогодні документа.

Практика показує те, що особи, які мають право на отримання аліментів і отримують їх в добровільному порядку, вони отримують більше, частіше і якісніше, ніж тоді, коли це йде в примусовому порядку за рішенням суду, відповідно через виконавче провадження. По тій причині, що загалом це характеризується тим, що конфлікт заходить настільки далеко, що є свідоме ухилення тоді платника аліментів і свідоме намагання і приховати майно, і приховати доходи, і якимось чином переформатувати бізнес, переформатувати своє життя, щоб неможна було з нього стягнути нічого тому що це є конфлікт між батьками.

Можливо, нам потрібно було би в складі тієї ж самої реформи, наприклад, органів опіки і піклування або в складі, якимось чином передбачити те, щоб використовувати саме примирні процедури, медіацію в тому числі, при розірванні шлюбу, поділі майна і вирішенні інших питань, які завжди в сімейних правовідносинах являються клубком. Тому що не буває такого, щоб це було тільки розірвання шлюбу, завжди пов'язані питання з визначенням місця проживання дітей, участі іншого з батьків у вихованні дитини, місця проживання дитини, аліментних відносин, поділ майна – це все, завжди в сукупності.

В тому випадку, коли до нас як до медіаторів звертається сім'я, яка знаходиться в стані трансформації, різне проживання, вирішення питання

стосовно дітей, ми допомагаємо зняти конфліктну складову, зняти емоційну складову і люди починають, двоє батьків, говорити як дорослі між собою, без емоційного нашарування і тверезо мислити при цьому, вони знаходять порозуміння. У нас тоді є значно менше звернень до суду, у нас є значно менше проблем із виконанням судових рішень, тому що або аліменти сплочуються, або передається майно і сплочується, або якимось іншим способом знаходиться домовленість між батьками стосовно життєзабезпечення дитини. Оскільки шлюб можуть дійсно вони розірвати, коли дитина ще зовсім маленька, але вони залишаються батьками до 18 років, це дуже великий шматок життя. Пропоную окремо розглянути дане питання, тому що ми бачимо гарні результати в цьому аспекті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніхто навіть не заперечує стосовно медіації, тому що медіація працює в багатьох країнах, питання інше це ліцензування цих послуг, тому що ми маємо, якщо ми хочемо, щоб суд направляв на медіацію, то взагалі ця послуга має сьогодні бути, не тільки одна на країну, вона має бути в кожному регіоні. Це до питання ринку послуг, це до питання навчання медіаторів і так далі. Тому що це сьогодні поки що унікальна послуга для України, тому що, на жаль, поширення вона не має, оскільки в тому числі і законодавство потребує впорядкування стосовно цього. І я особисто знаю, як це працює, і, як на мене, воно має бути якомога швидше запроваджено.

Але я розумію, щоб це дійшло до суду і суд виносив такі рішення, ця послуга має бути в системі взагалі послуг, тобто її хтось має надавати або це Центр соціальних служб, або Служби у справах дітей, але це ближче до центрів соціальних служб. І знову ж це питання більше до Міністерства соціальної політики, можливо, разом з Міністерством юстиції, подумати. Але при тій кількості соціальних працівників і якості їх роботи, я не думаю, що ця послуга може бути швидко запроваджена. Єдине, що має бути тоді, стандарт цієї послуги як рішення, і ця послуга має бути тоді на ринку. Але знову ж це питання ліцензування. Для того, щоб той же суддя отримав це заключення

від медіатора і міг скористатися саме тим, що там є. Це як варіант. Тому це питання також і по роботі психологів, і сьогодні сім'ї приходять в соціальні служби, в служби у справах дітей, приходять до приватних психологів. І, повірте, я ж дуже багато бачив заключень, або діагностування дитини від різних психологів, які пишуть зовсім різне, в залежності від того, хто це прийшов і заплатив, батько чи матір. І жодної відповідальності за це не має сьогодні. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, щодо питання медіації, то у нас в комітеті знаходиться законопроект про медіацію. І вже два тижні, тому ми навіть створили робочу групу щодо доопрацювання цього законопроекту до другого читання, він є доволі сирим і недосконалим. Тому в принципі слідкуйте за повідомленнями на сайті комітету, і долучайтеся до цієї роботи в напрямку щодо дитини.

МОТИЛЮК О. Щойно... дізнався, що вже створили. Я туди є кандидатом до неї, але не знаю...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, робоча група виключно з депутатів. Тобто ви долучайтеся, коли буде публічне засідання, долучайтесь, це буде повідомлено на сайті.

Хто ще хоче виступити в обговоренні? Так, будь ласка.

ЧОРНА О. Я представляю Офіс Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Мене звать Чорна Олена.

Я хочу одразу зазначити ремарку до тієї ситуації про яку ви говорили щодо жіночки з Іспанії. В принципі це питання можна вирішувати, якщо вона працює в Іспанії, вона працює там легально, вона може стати на консульський облік, і тоді їй не потрібно буде ввозити і вивозити дитину за

згодою батька. Тобто це питання в принципі можна вирішувати навіть таким чином.

З приводу законопроекту, оскільки офіс Уповноваженого не був запрошеними, як би ми самі до вас напросилися, я не мала матеріалів і ми не могли опрацювати. Але також...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це помилка комітету, вибачте, не знаю, чому вас не запросили...

ЧОРНА О. Так, ми звертаємо увагу, що ми готові долучатися. Тому що ми завалені такими зверненнями, в яких заборгованість дуже велика. Тобто там не йде сума заборгованості до 50 тисяч, а це суми йдуть 150 тисяч, 170 тисяч, і не відкриваються кримінальні справи, або відкриваються і тут же закриваються, тому що боржник сплачує там, я не знаю, 50-100 гривень і все. Навіть там немає по 500 гривень.

Тому як би проблема ця існує, її потрібно вирішувати. Але я хочу сказати, що на сьогоднішній день я не маю як би такого експертного висновку. Ми його, мабуть, надамо міністерству окремо письмово, але теж хочу висловити застереження до статті 157-ї Сімейного кодексу України, оскільки все-таки ми знаємо, що ми повинні отримуватися Конституції, батьки мають рівні права, і ми не можемо обмежувати право іншого батька, якщо він там, наприклад, місце проживання дитини не визначено з ним. Тому що є різні спекуляції як з боку жінок, так і з боку чоловіків, і тому потрібно, можливо, тут продумати якісь інші моменти.

Ще що хотіла сказати. Що, мабуть, потрібно передбачити, якщо це можливо, ще контроль або перевірку механізму використання цих аліментів, оскільки у нас також дуже багато було проваджень, коли звертаються про нецільове використання. На жаль, відсутній такий механізм, і ми потім маємо клопіт, і органи на місцях не знають, як з цим поводитися. Ми зверталися до

Міністерства соціальної політики, і вони в принципі намагаються розробити такий механізм, можливо його об'єднати, і було б тоді воно слушно.

І ще хочу звернути.... Це, можливо, моя як би позиція на сьогоднішній день, це тимчасова державна допомога. Держава передбачає таку тимчасову державну допомогу, але в принципі держава чомусь не подбала про механізм відшкодування. Держава виконує обов'язок батька, то потрібно, мабуть, з того батька державі і... А на сьогоднішній день, якщо батько не сплачує, держава допомагає цій дитині, але вона жодного кроку не робить для того, щоб ці кошти повернути в рахунок держави. І на сьогоднішній день я можу сказати, що ця тимчасова державна допомога вона не виплачується всім там батькам чи матерям, які проживають з дитиною, а в залежності від того, який матеріальний статус у цієї родини. Дохід, да. Ну як на мій погляд, це не зовсім правильна позиція, тому що незалежно від того, який дохід має... Наприклад, ну більшість дітей проживають все-таки з мамами, да. Якщо мама має дохід, наприклад, там 5 тисяч, то державна допомога їй не буде сплачуватися, незалежно сплачує батько, не сплачує, ухиляється він, не ухиляється. Тобто, можливо, також передбачати якусь... І вона настільки мінімальна ця допомога, що в принципі її допомогою, на мій погляд, назвати дуже важко.

Є там ще деякі речі, але про них вже сьогодні говорили. Тому я не буду зупинятися. З приводу того, хто повинен надавати згоду на виїзд за кордон, наша позиція була, тому що ми були в робочій групі, яка працювала при комітеті сім'ї у Палатного. Наша думка, що це не може бути орган опіки і піклування, бо там не є фахівці, не є спеціалісти. Більшість з них, більшість з них не мають юридичної освіти, не мають знань в цій галузі. І тому ми вважаємо, що це повинно все-таки рішення суду. Але можливо ця процедура повинна бути спрощеною і у часі також.

В принципі у нас передбачено, наприклад, реєстрація дітей, народжених на територіях, не підконтрольних уряду, протягом доби. Я не говорю, що виїзд за кордон потрібно протягом доби. Да, але це можна

обмежити в якомусь часі для того, щоб ці дозволи на виїзд за кордон не розглядалися по півроку, тоді, коли вже в принципі дитина і виїхати не може.

І ще на сьогоднішній день є така проблема. На жаль, на сайті не відкривався цей законопроект, тому я не знаю, як на сьогоднішній день він проголосований, прийнятий на минулому тижні, що стосується заочних рішень щодо виїзду за кордон. Навіть, якщо жінка звернулася або батько звернувся за дозволом до суду про виїзд за кордон, а інший із батьків проживає або перебуває навіть в полоні на непідконтрольній території, суд вважає, що він не міг повідомити належним чином, виноситься заочне рішення, рішення є, але воно не видається на руки тій стороні, яка подавала позов. І тобто рішення є, у дитини право є, а самого документу і скористатися цим правом ця дитина не може. Тобто це теж є така колізія. Але я думаю, що найближчим часом ми зможемо подивитись, як він проголосований, можливо, щось вирішимо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олена Володимирівна.

Я думаю, що Міністерство юстиції зараз якраз робить розсилку по всім органам, майже вже отримали відповіді, наскільки я знаю, погодження міністерств профільних і так далі. Я думаю, що можна зробити офіційну засилку на Уповноваженого, на представника Верховної Ради, щоб вони також дали свою відповідь з цього питання. Я думаю, що в більшості ви нас підтримаєте в цьому питанні.

Давайте, колеги, ще один-два виступи буквально, бо нам Сергія Ігоровича відпускати на комітет в Кабінеті Міністрів, тому... а без нього ми не зможемо продовжувати ефективно нашу роботу. Дякую. все.

Тоді, якщо можна, один-два виступи. Так, будь ласка.

НОЗДРОВСЬКА І.С. Дякую.

Ноздровська Ірина Сергіївна, правозахисник. Я хочу... Дякую, що ви дали таке право висловити свою думку. Хочу сказати наступне, що дуже чудовий законопроект, але питання в тому, чи буде він працювати.

Я являюся мамою, яка має вже на сьогоднішній день повнолітню дитину 18 років, на другому курсі вона навчається, яка... дитина не отримувала аліментів рівно 13 років. Жодної копійки. Це в зв'язку з тим, що неякісно працювала і працює на сьогоднішній день Державна виконавча служба. І оскільки сьогодні на цьому обговоренні знаходяться представники Міністерства юстиції, дуже би хотіла звернутися з великим проханням якось удосконалити роботу саме Державної виконавчої служби і, мабуть, я так вважаю, що паралельно з цим законопроектом потрібно, мабуть, ще якийсь розробляти законопроект, який все ж таки удосконалив роботу. Хоча він начебто і новий, начебто і все... казалось би, все добре, але Державна виконавча служба не працює. І у мене на сьогоднішній день є справа, не виконується судові рішення навіть в примусовому порядку уже більше року. І нічого з цим подіяти не можна. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Ірино, по-перше, я особисто знаю, що Державна виконавча служба досі працює, ну м'яко кажучи, погано. Це відомо всім, для цього ми ухвалили в тому році новий закон, який вже почав діяти, ми вже створюємо приватних виконавців, але звичайно, що це є панацея, ми повинні і державний апарат абсолютно врегулювати. Ми зараз збільшили і заробітні плати, наскільки я знаю. Правильно? І, власне, намагаємося зробити так, щоб вони відмовлялися від побутової корупції, від затягувань цих справ і хоча б робили свою роботу.

І тому, якщо є факт конкретного невиконання судового рішення, я думаю, що можна мені надати ці документи, надати звернення, і ми з представниками міністерства з радістю вам допоможемо. Правда, Сергій Ігорович?

НОЗДРОВСЬКА І.С. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що це буде не проблема.

Хто ще бажає виступити? Немає бажаючих. Запитання є, можливо, якісь?

Тоді, якщо дозволите я коротко резюмую нашу сьогоднішню зустріч. Я, по-перше, всім дякую тим, хто і критикував, і підтримував, оскільки такі круглі столі, такі комітетські слухання вони є дуже важливими. Знаю, що є вже багато позитивних відповідей від міністерств в підтримку цього законопроекту. Але я переконаний, що ми найближчим часом всі пропозиції, які сьогодні лунали, розглянемо на робочій зустрічі і подивимося, яким чином ми зможемо їх все ж таки включити до цього законодавчого, майбутнього законодавчого акту. І дуже всім дякую. Думаю, що всі пропозиції, які будуть більш-менш прийнятні, ми включимо. Але хочу сказати одне, що для мене особисто і для нашого комітету, і для представників Міністерства юстиції все одно буде вищим пріоритетом – це якраз права дитини.

Всім дякую за участь. Дякую, будемо, якщо що, запрошувати ще. Дякую. До побачення.